

# *Prawo karne wykonawcze*

## *zajęcia nr 5*

### *Wykonywanie kary grzywny*



rok akademicki 2022/2023

Aleksandra Polak-Kruszyk



Uniwersytet  
Wrocławski

Wydział Prawa,  
Administracji i Ekonomii

**KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO**

# ***Kara grzywny***

*Tradycyjnie w polskim prawie karnym znane są dwie kary alternatywne dla kary pozbawienia wolności- **kara grzywny** i kara ograniczenia wolności*

- Jest to kara majątkowa (pieniężna), która polega na obowiązku uiszczenia określonej kwoty na rzecz Skarbu Państwa.
- Jest to kara wolnościowa, nieizolacyjna.
- Jej treścią jest pewna dolegliwość ekonomiczna, która wynika z uszczuplenia majątku skazanego.

## **ZALETY:**

- Nie wyłącza ona skazanego ze środowiska rodzinnego i społecznego.
- Skazany nie jest narażony na demoralizację, która niezależnie od władz więziennych zagraża uwięzionym skazanym.
- Skazany może aktywnie uczestniczyć w życiu zawodowym i społecznym.
- Wykonywanie tej kary zasadniczo nie obciąża budżetu państwa - w pewnym stopniu może go zasilać.

# *Kara grzywny*

***Ograniczeniem wpływającym hamująco na orzekanie tej kary jest to, że:***

- ▶ Nie może być ona stosowana samoistnie w przypadku najcięższych przestępstw/ kiedy sprawca realnie zagraża społeczeństwu.
- ▶ Kiedy sprawca nie dysponuje odpowiednimi środkami, żeby ją uiścić - choćby ratałnie (np. bezrobotni sprawcy)

# *Kara grzywny*

## *Prymat kar wolnościowych*

- Ustawodawca wymienia ją na pierwszym miejscu w katalogu kar, co stanowi wskazówkę dla sądu zgodnie z którą, należy ją stosować zawsze wtedy, gdy nie ma potrzeby wymierzenia kary surowszej.
- *Zasada ultima ratio kary pozbawienia wolności* – prymat kar wolnościowych i środków karnych przed karą pozbawienia wolności.

*Art. 58 § 1 kk jeżeli ustawa przewiduje możliwość wyboru rodzaju kary, a przestępstwo zagrożone jest karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 5 lat, sąd orzeka karę pozbawienia wolności tylko wtedy, gdy inna kara lub środek karny nie może spełnić celów kary.*

# *Kara grzywny*

**Grzywna stanowi 20 % wszystkich wyroków skazujących za przestępstwo.**

- może być orzekana jako *kara samoistna* (sprawca jest skazany tylko na tę karę)
- ale również *obok kary pozbawienia wolności* - zarówno bezwzględnie wykonywanej (kumulatywnie) jak i zawieszanej (akcesoryjnie)
- W 2014 r. - skazano ogółem 322 174 sprawców przestępstw orzekając samoistną karę grzywny wobec 63 078 sprawców, co stanowiło około 19,6 % wszystkich skazań.
- W tym samym roku orzeczono karę grzywny obok wymierzonej kary pozbawienia wolności - wobec 75 258 skazanych, w tym z warunkowym zawieszeniem- w 72 362 przypadkach

# Wymiar kary grzywny

**Obecnie grzywna zgodnie z obowiązującymi przepisami karnymi jest wymierzana:**

- ▶ Granice kary grzywny w Kodeksie karnym określa **art. 33 § 1 kk:**
  - ▶ **Co do zasady wymierza się w stawkach dziennych:**  
od 10 do 540, a w przypadku obostrzenia kary - do 810 stawek dziennych.
  - ▶ **Drugim parametrem jest wysokość stawki dziennej:**  
która nie może być niższa niż 10 zł, a wyższa niż 2000 zł.
- ▶ Polskie prawo karne zna również system kwotowego wymiaru tej kary (szczególnie trzeba tu wymienić Kodeks karny skarbowy) - Granice kary grzywny w Kodeksie wykroczeń określa art. 24 § 1 kw: Co do zasady wymierza się w wysokości: od 20 do 5.000 zł
  - ▶ **W stawkach dziennych wymierzana za:** przestępstwa i przestępstwa skarbowe (System ten pozwala na lepszą indywidualizację kary)
  - ▶ **System kwotowego wymiaru tej kary:** wykroczenia i wykroczenia skarbowe

# *Dobrowolne wykonanie kary grzywny*

- ▶ **Podstawową i najbardziej pożądaną formą wykonywania grzywny jest:** jej dobrowolne spłacenie przez sprawcę w kasie sądu lub na wskazane konto sądowe.
- ▶ Skazany uiszcza grzywnę na rzecz Skarbu Państwa.
- **TERMIN:** Sąd wzywa skazanego do uiszczenia kary grzywny w terminie 30 dni (skazany może również uiścić grzywnę przed wezwaniem).
- **Elementy wezwania:** kwota kary grzywny podlegająca uiszczeniu, termin do uiszczenia grzywny (30 dni od doręczenia skazanemu wezwania), pouczenie o skutkach nieuiszczenia kary grzywny, pouczenie o tym, że w razie nieuiszczenia grzywny w całości w odpowiednim terminie sąd przekaze informację gospodarczą o powstaniu zaległości do biur informacji gospodarczej działających na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (por. art. 12a kkw)

# ***Egzekucja kary grzywny***

## ***Przymusowy sposób wykonania kary grzywny***

1. Egzekucję prowadzi się w przypadku bezskutecznego upływu wyznaczonego przez sąd terminu.
2. W przypadku nieuiszczenia przez skazanego kary grzywny w terminie.
3. Egzekucję grzywny prowadzi się na podstawie KPC, chyba że Kodeks karny wykonawczy stanowi inaczej.
4. W sprawach egzekucji właściwe są sądy rejonowe oraz komornicy sądowi.



# *Egzekucja grzywny*

## *(w przypadku małżonków)*

- ▶ Kara grzywny orzeczona w stosunku do jednego z małżonków pozostających we wspólności majątkowej podlega zaspokojeniu z odrębnego majątku skazanego oraz z wynagrodzenia za pracę lub za inne usługi świadczone przez niego osobiście, jak również z praw twórcy wynalazku, wzoru użytkowego oraz projektu racjonalizatorskiego, a jeśli majątek ten nie wystarcza na zaspokojenie grzywny (powinno być to stwierdzone protokołem), egzekucja może być prowadzona z majątku wspólnego małżonków.

Egzekucja z majątku wspólnego jest niedopuszczalna w razie skazania za przestępstwo którym pokrzywdzony jest małżonek skazanego albo osoby, w stosunku do których małżonek ten obciążony jest obowiązkiem alimentacyjnym.

- W przypadku skierowania egzekucji do majątku wspólnego małżonek skazanego może żądać ograniczenia lub wyłączenia w całości zaspokojenia ww. należności z majątku wspólnego lub niektórych jego składników, jeśli skazany nie przyczynił lub nieznacznie przyczynił się do powstania tego majątku lub do nabycia określonych jego składników albo gdy zaspokojenie z majątku wspólnego tych należności jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

# *Formy zastępcze kary grzywny*

*W licznych przypadkach wykonywanie kary grzywny może napotkać różne trudności:*

- ▶ Z tego powodu prawo karne przewiduje możliwości modyfikacji wyroku skazującego na karę grzywny.

Sąd może:

1. dokonać zamiany grzywny na wykonywanie pracy społecznie użytecznej lub
2. zarządzić wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności.

# *Zamiana na pracę społecznie użyteczną*

## **Przesłanki:**

1. Egzekucja grzywny okazała się bezskuteczna lub z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna;
2. Grzywna nie przekracza 120 stawek dziennych lub 240.000 zł.

➡ Muszą być spełnione łącznie

# *Zamiana na pracę społecznie użyteczną*

## **Zasady zamiany:**

- ▶ Grzywna w stawkach dziennych:

1 miesiąc pracy społecznie użytecznej= 10 stawek dziennych

- ▶ - Grzywna określona kwotowo:

1 miesiąc pracy społecznie użytecznej= grzywna do 20.000 zł

➡ z zaokrągleniem w górę do pełnego miesiąca

# *Zastępcza kara pozbawienia wolności*

## Zasady zamiany

- ▶ **Art. 46 KKW** - Zastępczą karę pozbawienia wolności odbywa się w zakładzie typu półotwartego w systemie zwykłym, chyba że szczególne względy przemawiają za umieszczeniem skazanego w zakładzie innego typu lub systemu.
- ▶ Na postanowienie w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności przysługuje zażalenie.

## Przesłanki:

- Egzekucja grzywny okazała się bezskuteczna lub z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna oraz
- Skazany oświadczy, że nie wyraża zgody na podjęcie pracy społecznie użytecznej albo uchyla się od jej wykonania lub
- Zamiana grzywny na pracę społecznie użyteczną jest niemożliwa lub niecelowa.

# *Zastępcza kara pozbawienia wolności*

## Zasady zamiany:

- ▶ Grzywna w stawkach dziennych:

1 dzień kary pozbawienia wolności = 2 stawki dzienne grzywny

- ➔ Zastępcza kara pozbawienia wolności nie może przekroczyć 12 miesięcy lub górnej granicy ustawowego zagrożenia za dane przestępstwo (w przypadku gdy ustawodawca nie przewidział kary pozbawienia wolności w danym przypadku, kara zastępcza nie może przekroczyć 6 miesięcy pozbawienia wolności)

- ▶ Grzywna określona kwotowo:

1 dzień pozbawienia wolności = grzywna od 20 do 4.000 zł

# *Określenie wymiaru kary zastępczej*

- ▶ Na podstawie wymiaru kary grzywny określonej w wyroku skazującym.
- ▶ Jednocześnie gdy część kary grzywny została uiszczona, ściągnięta w drodze egzekucji lub wykonana w formie pracy społecznie użytecznej, to zamianie podlega jedynie ta część kary grzywny, która w dalszym ciągu pozostaje do wykonania.

# ***Wstrzymanie wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności***

- ▶ Sąd może w każdym czasie wstrzymać wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności zarządzonej na podstawie art. 46 § 1 kkw, pod warunkiem, że skazany oświadczy na piśmie, że podejmie pracę społecznie użyteczną i podda się rygorom z nią związanym – wstrzymanie ma charakter fakultatywny. (Powyższe ma na celu unikanie kary pozbawienia wolności jako kary zastępczej).
- ▶ Wstrzymanie następuje do czasu wykonania pracy społecznie użytecznej lub złożenia kwoty pieniężnej przypadającej jeszcze do uiszczenia tytułem kary grzywny.
- ▶ Wymiar pozostałej do wykonania pracy społecznie użytecznej lub zastępczej kary pozbawienia wolności określa sąd, kierując się zasadami zamiany określonymi w art. 45 § 1 i 3 oraz art. 46 § 2-4 kkw.



# ***Wstrzymanie wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności***

- ▶ Jeśli skazany uchyla się od wykonania pracy społecznie użytecznej, sąd obligatoryjnie zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności.
- ▶ W przedmiocie wstrzymania wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności przeprowadza się posiedzenie, w którym wziąć udział mogą: prokurator, sądowy kurator zawodowy, skazany oraz jego obrońca

# *Zwolnienie z form zastępczych*

- ▶ Skazany może w każdym czasie uwolnić się od wykonywania pracy społecznie użytecznej lub zastępczej kary pozbawienia wolności przez uiszczenie niespłaconej części grzywny.
- ▶ W razie częściowego uiszczenia grzywny prezes sądu lub wyznaczony sędzia zarządza zmniejszenie kary zastępczej w stosunku do wpłaconej kwoty tytułem kary grzywny.
- ▶ Częściowe uiszczenie grzywny powoduje zarządzenie organu sądowego o zmniejszeniu kary zastępczej zgodnie z przepisami prawa.

# *Rozłożenie grzywny na raty*

Rozłożenie grzywny na raty jest zawsze fakultatywne

- ▶ Jeżeli natychmiastowe wykonanie grzywny pociągnęłoby dla skazanego lub jego rodziny zbyt ciężkie skutki sąd może rozłożyć grzywnę na raty na czas nieprzekraczający 1 roku, licząc od dnia wydania pierwszego postanowienia w tym zakresie.
- ▶ W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, a zwłaszcza wówczas, gdy wysokość grzywny jest znaczna, można rozłożyć grzywnę na raty na okres do 3 lat.
- ▶ Na postanowienie w przedmiocie rozłożenia grzywny na raty przysługuje zażalenie.
- ▶ Postępowanie w przedmiocie rozłożenia grzywny na raty może być wszczęte z urzędu. Co do zasady następuje jednak na wniosek skazanego lub jego obrońcy.
- ▶ Wniosek może złożyć również prokurator

# *Rozłożenie grzywny na raty*

Sąd może odwołać rozłożenie spłaty grzywny na raty:

- ▶ Jeżeli ujawniły się nowe lub poprzednio nieznanne okoliczności, istotne dla rozstrzygnięcia (obligatoryjnie)
- ▶ Jeżeli skazany uchybił terminowi płatności choćby jednej raty, chyba że wykáže, iż nastąpiło to z przyczyn od niego niezależnych (fakultatywnie)

# *Częściowe lub całkowite umorzenie kary grzywny*

## **Art. 51 KKW**

### **Muszą zaistnieć łącznie 3 przesłanki:**

1. Skazany nie uiścił grzywny z przyczyn od niego niezależnych,
2. Wykonanie kary w innej drodze okazało się niemożliwe lub niecelowe,
3. Zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek.

# ***Częściowe lub całkowite umorzenie kary grzywny***

## **Zawsze fakultatywnie**

1. Grzywnę można umorzyć w części (**zasada**), a wyjątkowo – w całości.
2. Nie przeprowadza się egzekucji, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że byłaby bezskuteczna.
3. Przyczyna umorzenia musi mieć charakter trwały.
4. Umorzenie częściowe lub całkowite stanowi odpowiedź na obiektywne trudności lub nawet niemożność realizacji obowiązku wynikającego z wyroku sądowego.

# *Częściowe lub całkowite umorzenie kary grzywny*

- ▶ Postępowanie w przedmiocie umorzenia może być wszczęte z urzędu albo na wniosek skazanego, jego obrońcy lub prokuratora.
- ▶ Postępowanie w przedmiocie umorzenia kary grzywny może zostać wszczęte dopiero po upływie terminu do dobrowolnego uiszczenia kary grzywny.
- ▶ Sąd rozstrzyga postanowieniem.
- ▶ Na postanowienie w przedmiocie umorzenia grzywny przysługuje zażalenie.

# *Podsumowanie*

1. Wymierzanie kary grzywny pozwala na uniknięcie ujemnych skutków kar, a szczególnie wykonywanej kary pozbawienia wolności.
2. Kara ta jest bardzo elastyczna.
3. Skazany pozostaje w swoim środowisku społecznym (rodzinnym, zawodowym).
4. Skazany nie jest narażany na kontakt ze światem przestępczym w jednostce penitencjarnej.



# *Prawa i obowiązki skazanych*



rok akademicki 2022/2023

Aleksandra Polak-Kruszyk



Uniwersytet  
Wrocławski

Wydział Prawa,  
Administracji i Ekonomii

**KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO**

# ***Prawa i obowiązki skazanych***

## ***- wprowadzenie***

- ▶ Prawa i obowiązki składają się na **status prawny skazanego**
- ▶ Mimo, iż ustawodawca wyodrębnił w Kodeksie Karnym Wykonawczym odrębny oddział zatytułowany „*Prawa i obowiązki skazanego*” (Rozdział X oddział 4) to liczne przepisy przyznające skazanemu prawa lub nakładające na niego obowiązki znajdują się w innych miejscach kodeksu.

Niezwykle istotne znaczenie ma również art. 67§3 k.k.w., zgodnie z którym wszelkie oddziaływanie na skazanego odbywa się przy poszanowaniu jego praw oraz wymaganiu od niego realizacji ciążących na nim obowiązków.

- ▶ Bezzwłocznie po osadzeniu skazanego w zakładzie karnym należy go poinformować o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach
  - ➔ chodzi tu w szczególności o umożliwienie mu zapoznania się z przepisami kkw i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, a także o poddanie go odpowiednim badaniom lekarskim i sanitarnym. **Informacje te powinny być przekazane skazanemu w sposób dla niego zrozumiały i w zrozumiałym dla niego języku**

# ***Prawa i obowiązki skazanych***

## ***- wprowadzenie***

*Przestrzeganie konstytucyjnych praw i wolności skazanego, jak również jego praw i obowiązków w toku wykonywania kary pozbawienia wolności, jest podstawowym warunkiem skutecznego realizowania celów wykonywania tej kary. Jeżeli prawa te byłyby naruszane, wówczas kształtowanie u skazanych potrzeby przestrzegania porządku prawnego (art. 67§1 k.k.w) mogłoby być przez nich odbierane jako pozbawione racji. Trudne do zaakceptowania byłoby wzbudzanie w skazanym woli przestrzegania prawa w warunkach nieprzestrzegania jego praw.*

*(S. Lelental, Kodeks Karny Wykonawczy. Komentarz )*

- ▶ Korzystanie przez skazanego z przysługujących mu praw nie może naruszać praw innych osób trzecich (zarówno innych osadzonych jak i praw funkcjonariuszy, pracowników ZK i osób trzecich), ani zakłócać porządku ustalonego w zakładzie karnym (art. 104 k.k.w.)

# *Podstawowe prawa skazanych*

Zgodnie z katalogiem zawartym w art. 102 kkw, skazany ma następujące prawa (**katalog otwarty**):

- ▶ Odpowiedniego ze względu na zachowanie zdrowia wyżywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny;
- ▶ Utrzymywania więzi z rodziną i innymi osobami bliskimi;
- ▶ Korzystania z wolności religijnej;
- ▶ Otrzymywania związanego z zatrudnieniem wynagrodzenia oraz do ubezpieczenia społecznego w zakresie przewidzianym w odrębnych przepisach, a także pomocy w uzyskiwaniu świadczeń inwalidzkich;
- ▶ Kształcenia i samokształcenia oraz wykonywania twórczości własnej, a za zgodą dyrektora zakładu karnego do wytwarzania i zbywania wykonanych przedmiotów;
- ▶ Korzystania z urządzeń i zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych, radia, telewizji, książek i prasy;
- ▶ Komunikowania się z obrońcą, pełnomocnikiem, właściwym kuratorem sądowym oraz wybranym przez siebie przedstawicielem, o którym mowa w art. 42;
- ▶ Komunikowania się z podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1;
- ▶ Zapoznawania się z opiniami, sporządzonymi przez administrację zakładu karnego, stanowiącymi podstawę podejmowanych wobec niego decyzji;
- ▶ Składania wniosków, skarg i próśb organowi właściwemu do ich rozpatrzenia oraz przedstawiania ich, w nieobecności innych osób, administracji zakładu karnego, kierownikom jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, sędziemu penitencjarnemu, prokuratorowi i Rzecznikowi Praw Obywatelskich;
- ▶ Prowadzenia korespondencji z organami ścigania, wymiaru sprawiedliwości i innymi organami państwowymi, organami samorządu terytorialnego, Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Rzecznikiem Praw Dziecka oraz organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka.

# ***Kontakty z rodziną i światem zewnętrznym***

Obejmują one przede wszystkim:

- ▶ Widzenia,
- ▶ Korespondencję,
- ▶ Rozmowy telefoniczne,
- ▶ Paczki i przekazy pieniężne, za zgodą dyrektora zk,
- ▶ Także inne środki łączności- za zgodą dyrektora zk

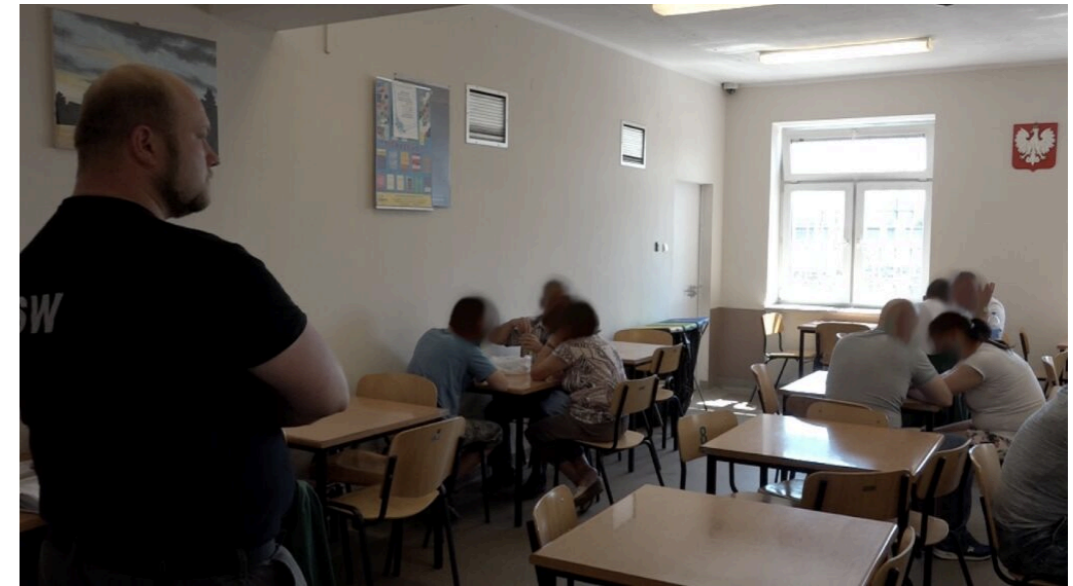
Zakres tych uprawnień zależy o typu i rodzaju zakładu karnego w którym skazany przebywa.

# Widzenia

Widzenie trwa 60 minut

- ▶ W tym samym dniu co do zasady udziela się skazanemu jednego widzenia,
- ▶ Podczas jednego widzenia mogą co do zasady uczestniczyć maksymalnie 2 osoby pełnoletnie
- ▶ Jeżeli widzenie ma się odbyć z osobą niebędącą członkiem rodziny lub osobą bliską skazanemu - wymagane jest zezwolenie dyrektora ZK
- ▶ Ilość widzeń zależy od rodzaju i typu zakładu karnego
- ▶ Skazani sprawujący pieczę nad dzieckiem do lat 15 mają prawo do dodatkowego widzenia z dziećmi
- ▶ Widzenia odbywają się przy oddzielnym stoliku, pod nadzorem funkcjonariusza w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt skazanego z osobą odwiedzającą
- ▶ Widzenie może być przerwane lub zakończone przed czasem w przypadku przez skazanego lub osobę odwiedzającą zasad odbywania widzenia
- ▶ W czasie widzenia można spożywać artykuły żywnościowe i napoje zakupione przez osoby odwiedzające na terenie ZK

# Widzenia



# ***Rozmowy telefoniczne***

Polscy więźniowie nie mogą posiadać telefonów komórkowych

- ▶ Skazany może korzystać z samoinkasującego się aparatu telefonicznego na koszt własny lub rozmówcy, przy czym w uzasadnionych przypadkach dyrektor zk może zezwolić skazanemu na skorzystanie z innego aparatu na koszt abonenta lub skazanego, a jeśli skazany nie posiada środków- na koszt zakładu karnego.
- ▶ W wypadkach zagrożenia porządku publicznego lub zagrożenia bezpieczeństwa zk, jego dyrektor może na czas określony pozbawić skazanego prawa do korzystania z samoinkasującego się telefonu.
- ▶ Skazany nie może korzystać z telefonu podczas pobytu w celi izolacyjnej.

**Zdarza się, że rodzina lub bliscy próbują przerzucić więźniowi telefon przez mur więzienny.**



# *Rozmowy telefoniczne*



# *Nadzór i kontrola widzeń/rozmów telefonicznych*

	<b>Zamknięty</b>	<b>Półotwarty</b>	<b>Otwarty</b>
<b>Widzenia</b>	2 w miesiącu (za zgodą dyr. zk jednorazowo)	3 w miesiącu (za zgodą dyr. zk jednorazowo)	Nieograniczona ilość widzeń
<b>Nadzór widzeń</b>	Widzenia podlegają nadzorowi administracji zk	Widzenia podlegają nadzorowi administracji zk	Widzenia mogą podlegać nadzorowi administracji zk
<b>Kontrola rozmów w trakcie widzeń</b>	Rozmowy w trakcie widzeń podlegają kontroli administracji zk	Rozmowy w trakcie widzeń mogą podlegać kontroli administracji zk	Rozmowy w trakcie widzeń nie podlegają kontroli administracji zk
<b>Korespondencja</b>	Podlega cenzurze administracji zk	Może podlegać cenzurze administracji zk	Nie podlega cenzurze administracji zk
<b>Rozmowy telefoniczne</b>	Podlegają kontroli administracji zk	Mogą podlegać kontroli administracji zk	Nie podlegają kontroli administracji zk

# Paczki

- ▶ Skazany ma prawo otrzymywać raz w miesiącu paczkę żywnościową, w skład której wchodzi artykuły żywnościowe lub wyroby tytoniowe zakupione za pośrednictwem zakładu karnego.
- ▶ Paczkę taką skazany otrzymuje po złożeniu zamówienia na piśmie oraz pokryciu kosztów jej przygotowania.
- ▶ Za zezwoleniem dyrektora zk skazany może otrzymywać paczki z niezbędną odzieżą, bielizną, obuwiem i innymi przedmiotami osobistego użytku oraz środkami higieny, a nawet lekami.
- ▶ Paczki podlegają kontroli (sprawdzenie opakowania i jej zawartości) w obecności skazanego.
- ▶ W paczkach nie mogą być dostarczane artykuły w opakowaniach utrudniających kontrolę ich zawartości, a także przedmioty, które mogą być przechowywane jedynie w depozycie.



# *Obowiązki skazanego*

## **Art. 116 § 1 k.k.w.**

- ▶ Skazany ma obowiązek przestrzegania przepisów określających:
- ▶ Zasady i tryb wykonywania kary
- ▶ ustalonego w zakładzie karnym porządku
- ▶ oraz wykonywanie poleceń przełożonych i innych osób uprawnionych

# ***Obowiązki skazanego***

## **w szczególności ma obowiązek :**

- ▶ Poprawnego zachowania się
- ▶ Przestrzegania higieny osobistej i czystości pomieszczeń, w których skazany przebywa
- ▶ Niezwłocznego informowania przełożonego o chorobie własnej oraz o zauważonych objawach chorobowych współosadzonych
- ▶ Poddania się przewidzianym przepisami badaniom, leczeniu, zabiegom lekarskim, sanitarnym oraz rehabilitacji, a także badaniom na obecność w organizmie alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, itd.
- ▶ Wykonywania pracy, jeżeli przepisy szczególne, w tym również wynikające z prawa międzynarodowego, nie przewidują zwolnienia od tego obowiązku, oraz wykonywanie prac porządkowych w obrębie zakładu karnego
- ▶ Dbałości o mienie zakładu karnego oraz instytucji lub podmiotu gospodarczego, w którym skazany jest zatrudniony
- ▶ Poddania się czynnościom mającym na celu identyfikację osoby.

# *Kontrola*

## **Wyróżniamy kontrolę:**

- ▶ **Osobistą:** oględziny ciała, sprawdzenie odzieży, bielizny i obuwia, a także przedmiotów posiadanych przez skazanego; przeprowadza się ją w pomieszczeniu, podczas nieobecności osób postronnych oraz osób odmiennej płci i dokonywane są za pośrednictwem osoby tej samej płci
  - ▶ **Celi lub innych pomieszczeń:** w których skazanych przebywa- przeprowadza się ją w czasie nieobecności skazanych
  - ▶ **Przedmiotów:** znajdujących się w celi lub innych pomieszczeniach w których skazany przebywa albo dostarczanych lub przekazywanych przez skazanego innej osobie
- 
1. Kontrolę przeprowadza się w wypadkach uzasadnionych względami porządku lub bezpieczeństwa
  2. Można ją przeprowadzać w każdym czasie
  3. Dopuszcza się uszkodzenie przedmiotów w niezbędnym zakresie (uszkodzenie plomb gwarancyjnych itp.)

# ***Zakazy obowiązujące skazanego***

## **Skazanemu nie wolno:**

- ▶ Uczestniczyć w grupach organizowanych bez zgody lub wiedzy właściwego przełożonego;
- ▶ Posługiwać się wyrazami lub zwrotami powszechnie uznawanymi za wulgarne lub obelżywe albo gwara przestępców;
- ▶ Uprawiać gier hazardowych;
- ▶ Spożywać alkoholu oraz używać środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- ▶ Odmawiać przyjmowania posiłków dostarczanych przez administrację zakładu karnego w celu wymuszenia określonej decyzji lub postępowania, a także powodować u siebie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, jak również nakłaniać lub pomagać w dokonywaniu takich czynów;
- ▶ Wykonywać tatuaży i zezwalać na ich wykonywanie na sobie, jak również nakłaniać lub pomagać w dokonywaniu takich czynów;
- ▶ Porozumiewać się z osobami postronnymi oraz osadzonymi w innej celi, jeżeli naruszałoby to ustalony w zakładzie karnym porządek;
- ▶ Samowolnie zmieniać celi mieszkalnej, miejsca wyznaczonego do spania, stanowiska pracy i miejsca wykonywania zleconej czynności;
- ▶ Zmieniać wyglądu zewnętrznego w sposób utrudniający identyfikację, w szczególności poprzez zgolenie lub zapuszczenie przez skazanego włosów, brody lub wąsów albo zmianę ich koloru, chyba że uzyska na to zgodę dyrektora zakładu karnego

# ***Poddanie się badaniom i zabiegom medycznym***

- ▶ Skazani mają obowiązek poddania się badaniom mającym na celu ustalenie w organizmie obecności alkoholu, środka odurzającego lub substancji psychotropowej
- ▶ Przeprowadza się przy użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego, natomiast ich weryfikacja może odbyć przy pomocy badań laboratoryjnych
- ▶ Gdy życiu skazanego grozi poważne niebezpieczeństwo, stwierdzone przez co najmniej dwóch lekarzy można dokonać koniecznego zabiegu lekarskiego (w tym także chirurgicznego) nawet mimo sprzeciwu skazanego (w tym wypadku orzeka sąd penitencjarny, a w przypadkach bezpośredniego niebezpieczeństwa śmierci- lekarz)
- ▶ Dyrektor zk (na wniosek lekarza) powiadamia sędziego penitencjarnego o możliwości zagrożenia życia lub spowodowania poważnego niebezpieczeństwa w związku z wykonywaniem kary pozbawienia wolności



# ***Konsekwencje niewłaściwego zachowania się skazanego***

- ▶ Możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności dyscyplinarnej (a nawet karnej lub wykroczeniowej)
- ▶ Możliwość obciążenia (w całości lub w części) kosztami związanymi z leczeniem skazanego, który spowodował u siebie uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, chcąc wymusić określoną decyzję lub postępowanie organu wykonawczego albo uchylić się od ciążącego na nim obowiązku. O obciążeniu skazanego kosztami orzeka sąd penitencjarny.
- ▶ W razie zawinionego przez skazanego wyrządzenia szkody nieprzekraczającej dwukrotności wysokości przeciętnego wynagrodzenia pracowników w mieniu zk, dyrektor zk może zobowiązać skazanego do naprawienia tej szkody (poprzez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej)